

Nr 303.

Av herr **Gustafson, Fritiof**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av länsarkitektinstitutionen m. m.

Det förslag till länsarkitektinstitutionens omorganisation, som av Kungl. Maj:t i proposition nr 190 till innevarande års riksdag framlagts måste, enligt departementschefens yttrande, ses såsom ett prövande fram mot den lämpligaste organisationsformen. Det torde givetvis starkt kunna ifrågasättas, huruvida ett förslag med så vittomfattande ekonomiska och organisatoriska konsekvenser, som Kungl. Maj:ts förslag innefattar, över huvud bör under dylika förutsättningar genomföras. Utan att dock i detta sammanhang närmare ingå på denna fråga, anse vi förslaget, för den händelse det kommer att ligga till grund för ett riksdagens blivande beslut, böra i ett, enligt vårt förmenande viktigt hänseende korrigeras.

Under erinran om, att vid länsarkitektinstitutionens tillkomst länsarkitekternas huvudsakliga inkomster ansågos kunna utvinnas genom privat arkitektverksamhet, innebär förslaget en radikal ändring såtillvida, att såväl länsarkitekt som ock biträdande länsarkitekt eller assistent principiellt skall vara förhindrade emottaga eller utföra privata arkitektuppdrag utom tjänsten. Departementschefen har redan i sin anmälan inför Kungl. Maj:t i ärendet av den 12 oktober 1933 berört olägenheterna med nuvarande system och bland annat anført: »I detta avseende torde uppmärksamhet böra ägnas bland annat åt den dubbelställning, vilken länsarkitekten för närvarande intager såsom å ena sidan privat praktiserande arkitekt och å den andra statligt organ inom samma verksamhetsområde.»

Utan att vilja rikta något klander mot de nuvarande tjänsteinnehavarnas, vid nuvarande organisationens genomförande till och med förutsatta och såsom önskvärd ansedda privata praktik, har givetvis ett system som möjliggjort för samma person att i olika egenskaper dels för privat räkning uppgöra, dels å det allmännas vägnar granska och pröva ritningar eller förslag, varit för den allmänna rättskänslan synnerligen stötande och för institutionens anseende prövande.

Avvecklingen av detta system och de speciella undantagsfall som kunna tänkas ifrågakomma, torde visserligen nödvändiggöra rätt för Kungl. Maj:t att meddela länsarkitekt tillstånd att utom tjänsten åtaga sig arkitektuppdrag, även om önskvärt vore, att inga undantag från regeln behövde ifrågakomma. Kungl. Maj:ts eget uttalande torde i detta hänseende av riksdagen böra ytterligare understrykas.

Beträffande det föreslagna sättet för dylikt medgivande åt biträdande länsarkitekt och assistent, i det byggnadsstyrelsen, efter hörande av vederbörande

länsstyrelse och länsarkitekt, skulle äga meddela tillstånd bedriva privat arkitektverksamhet, synes emellertid vägande erinringar kunna göras.

Även om den föreslagna organisationen, som ovan nämnts, måste i viss grad anses såsom ett provisorium, torde avsteg från en så betydelsefull principiell grundval som den tilltänkta institutionens avkopplande från privata intressen och tvetydig dubbelställning, böra på det mest betryggande sätt förhindras. En eftergivenhet i fråga om nu sist berörda befattningshavare likasåväl som varje möjlighet till bulvan-förhållande skulle i högsta grad äventyra såväl länsarkitektens auktoritet som institutionens anseende och nytta.

Det synes oss därför angeläget, att Kungl. Maj:ts förslag såtillvida skärpes, att nu berört tillstånd till enskild arkitektverksamhet utom tjänsten från till länsarkitektinstitutionen knuten personals sida endast på Kungl. Maj:ts särskilda tillstånd må ifrågakomma.

Vi hemställa därför, att riksdagen, för den händelse förslaget om omorganisation av länsarkitektinstitutionen kommer att helt eller delvis vinna riksdagens bifall, ville besluta,

att till länsarkitektinstitutionen knuten befattningshavare
endast med Kungl. Maj:ts särskilda tillstånd må åtaga sig uppdrag, hänförliga till institutionens verksamhetsområde.

Stockholm den 22 mars 1935.

Fritiof Gustafson.
